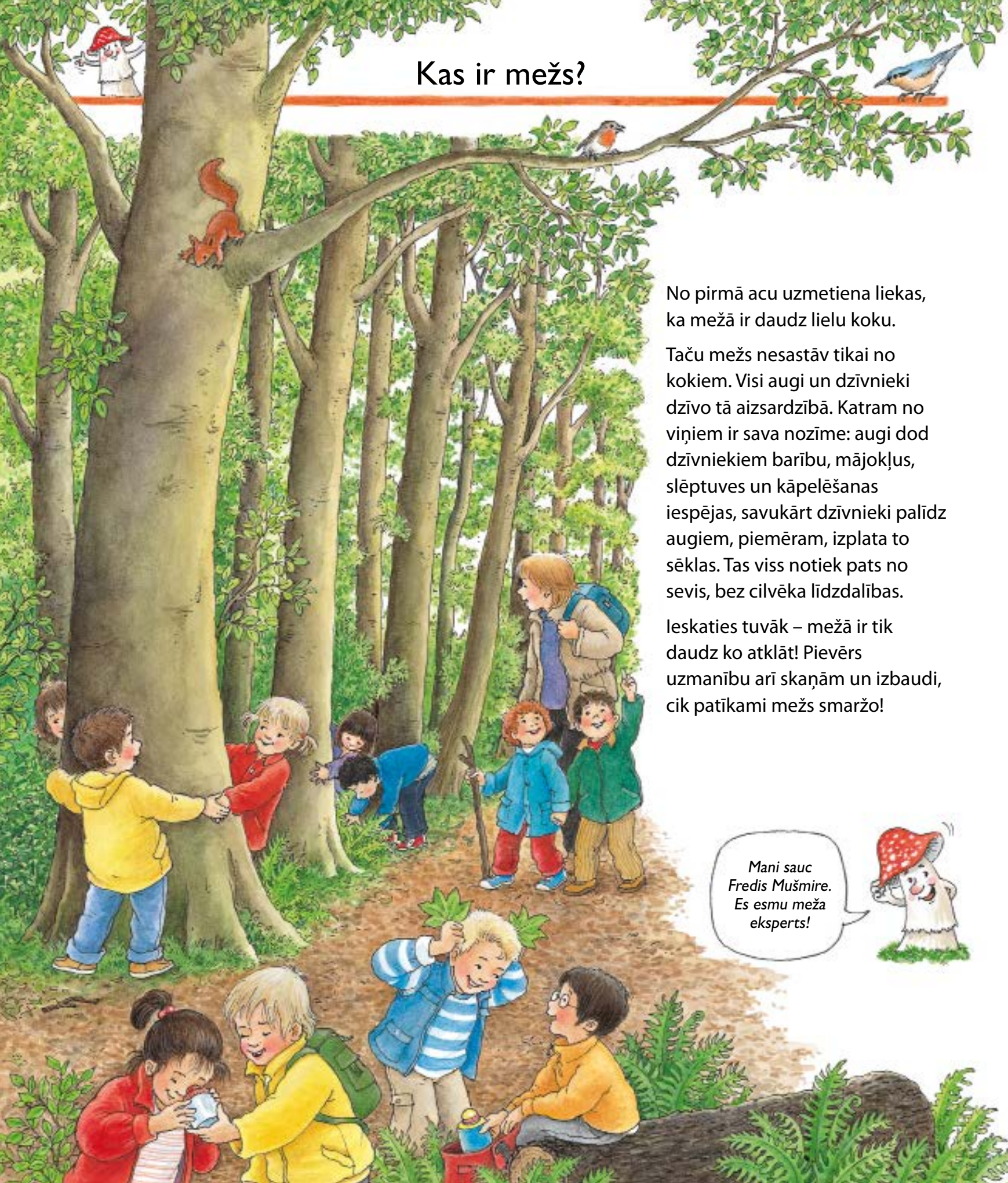

Kas ir mežs?

No pirmā acu uzmetiena liekas,
ka mežā ir daudz lielu koku.

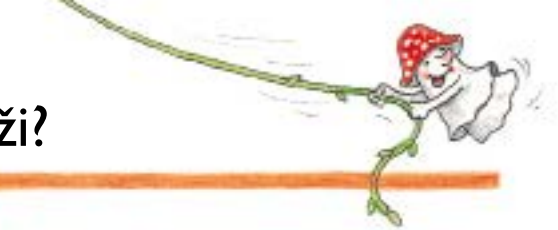
Taču mežs nesastāv tikai no
kokiem. Visi augi un dzīvnieki
dzīvo tā aizsardzībā. Katram no
viņiem ir sava nozīme: augi dod
dzīvniekiem barību, mājokļus,
slēptuves un kāpelēšanas
iespējas, savukārt dzīvnieki palīdz
augiem, piemēram, izplata to
sēklas. Tas viss notiek pats no
sevis, bez cilvēka līdzdalības.

Ieskaties tuvāk – mežā ir tik
daudz ko atklāt! Pievērs
uzmanību arī skaņām un izbaudi,
cik patīkami mežs smaržo!

Mani sauc
Fredis Mušmire.
Es esmu meža
eksperts!

Vai pie mums ir mūžameži?

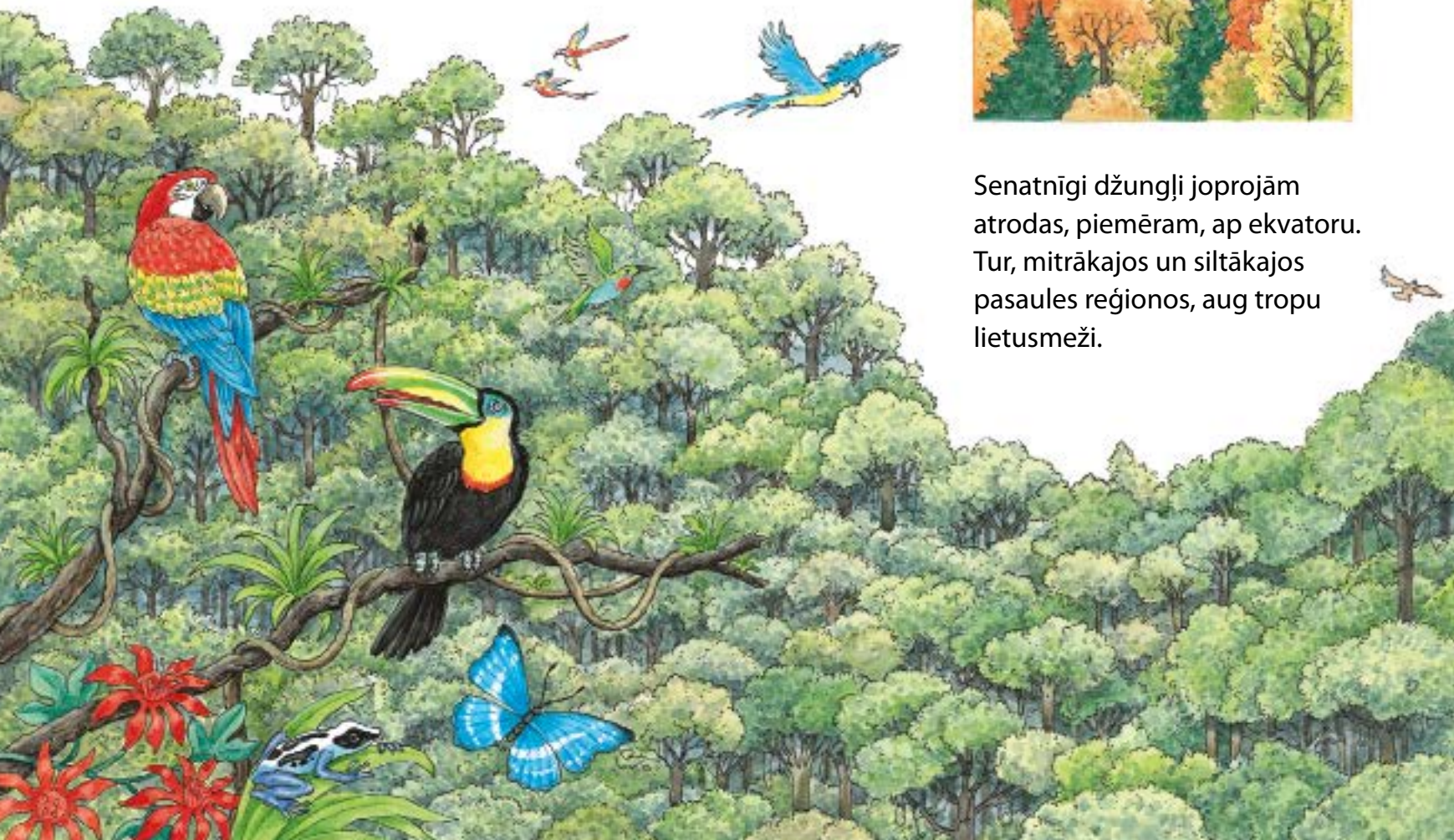
Pirmatnējie meži ir tādi meži, kas auguši bez cilvēku ietekmes. Pie mums tādu nav jau vairāk nekā 8000 gadu. Jau toreiz cilvēki varenajos džungļos, kas aptvēra gandrīz visu zemeslodi, sāka izcirst kokus, kas viņiem bija vajadzīgi būvniecībai vai kurināšanai. Lielas meža platības tika nodedzinātas, lai iegūtu lauksaimniecības zemi.

Mūsdienās gandrīz visus mežus stāda un uztur cilvēki, jo koksne joprojām ir nepieciešama.

Mežs aug tikai tur, kur nav pārāk auksts vai pārāk sauss. Ziemeļpolā vai tuksnesī koki nemaz nevar attīstīties.

Senatnīgi džungļi joprojām atrodas, piemēram, ap ekvatoru. Tur, mitrākajos un siltākajos pasaules reģionos, aug tropu lietusemeži.

Kāpēc koki mežā ir tik lieli?

Visiem zaļajiem augiem, lai dzīvotu, nepieciešama gaissma. To mežā katrs koks vēlas dabūt tik, cik vien iespējams, un sacenšas cits ar citu, tāpēc tiem ir īpaši augsti un taisni stumbri.

Lapām ir dažāda forma. Kokiem, kuriem nepieciešams daudz gaissmas, lapas ir ar izliekumiem.

Mazākiem augiem jāiztiek ar mazāk gaissmas. Jauktajā mežā mazie un lielle koki aug ļoti tuvu cits citam. Visa augu struktūra atgādina māju ar daudziem stāviem, tātad vietu un gaissmu tie izmanto labi. Pašā augšā koki saņem visvairāk gaissmas, bet pirmajā stāvā tā piekļūst tikai nedaudz. Visus stāvus apdzīvo dzīvnieki.

Pagrabā ir sakņu valstība!

Lapotnes slānis

Krūmāju un zemo koku stāvs jeb pamežs

Zāles slānis

Sūnu slānis

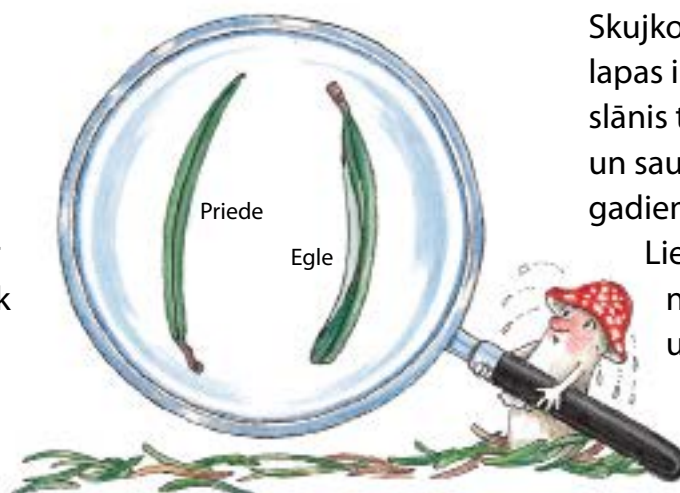
Sakņu slānis

Kā izskatās skujkoku mežā?

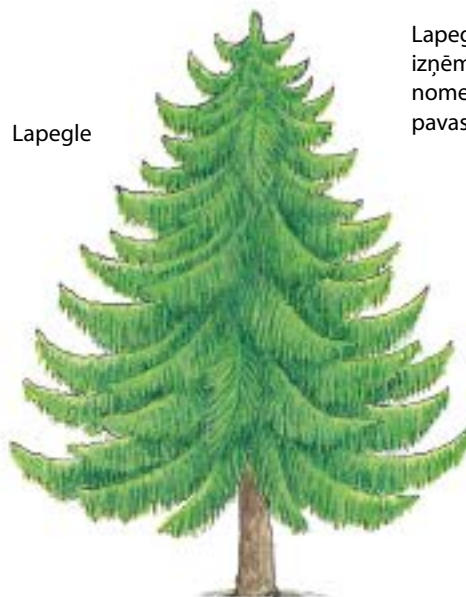
Skujkoku mežā nav apakštāva. Pat ziemā šo koku mūžzaļie vainagi gandrīz neļauj gaismai nokļūt līdz zemei, ko sedz biezs skuju jeb adatveida lapu slānis. Jaunie kociņi un krūmi šeit nevar tik labi attīstīties. Tur, kur ir mazāk augu, dzīvo arī mazāk dzīvnieku.

Skujkokus tā sauc tāpēc, ka to lapas ir šauras kā adatas. Vaskots slānis tos aizsargā no aukstuma un sausuma. Tikai pēc vairākiem gadiem skujas pamazām nobirst. Lielākā daļa dzīvnieku tās negrib ēst, jo skujas ir asas un durstīgas.

Haal-lo!
Vai neviens
nav mājās?

Lapegle

Lapegle starp skujkokiem ir izņēmums. Katru rudeni tā nomet visas skujas un līdz pavasarim stāv kaila.

Skujkoku mežos aromāts ir ļoti patīkams. Visas koku daļas satur ēteriskās eļļas, kas atbaida kukaiņus, bet mēs tās izmantojam kosmētikā un medicīnā.

Vai stirna ir brieža sieva?

Stirna

Stirnu buks

Stirnu māte

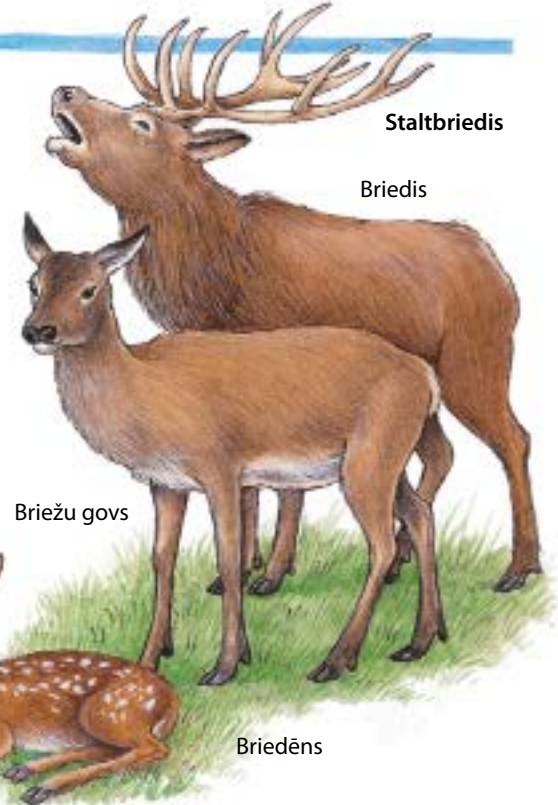
Stirnēns

Brieži un staltbrieži pieder pie lielās briežu dzimtas, tāpat kā alnis un ziemeļbrieži. Mūsu mežos brieži ir bieži sastopami, bet staltbrieži – tikai vidējos un augstos kalnos. Abu sugu vīrieškārtas dzīvniekiem ir ragi. Jaunajiem briežiem maskēšanās nolūkos ir balta, plankumaina kažokāda.

Staltbriedis

Briedis

Briežu govjs

Briedēns

Staltbriedis ir lielāks par stirnu.

Lielākā daļa meža zīdītāju ir bikli un piesardzīgi. Tikai vakarā viņi iznāk no savām slēptuvēm brikšņos.

Mežacūkas ēd visu. Viņas uzrok zemi, meklējot peļu alas un kukaiņu kāpurus. Šiem dzīvniekiem garšo arī augļi, saknes un sēnes.

Lācis, vilks, lūsis un lapsa ir lielākie mūsu meža plēsēji. Tāpat kā āpsis, lapsa dienu pavada savā migā un tikai tad, kad iestājas krēsla, iet medīt mazus dzīvniekus. Āpsis ēd gandrīz visu. Lielajā migā dažreiz dzīvo pat vairākas āpšu ģimenes.

Kas tur klauvē?

Pavasārī mežā dažreiz var dzirdēt skaļus bungu treļļus. Dzeņi kokos kaļ ar saviem spēcīgajiem knābjiem, lai piesaistītu partnerus vai saviem sugas brāļiem paziņotu: „Tā ir mana teritorija! Jums šeit nav ko meklēt!” Dzeņi ar asajiem nagiem turas pie stumbriem un kāpelē.

Dobumos meklējot kukaiņus, viņi savas spēcīgās astes izmanto par atbalstu, bet ar garajām, lipīgajām mēlēm izņem vaboles un kāpurus no to slēptuvēm.

Raibais dzeņis

Dzilnītis

Melnās dzilnas spārnu pletums sasniedz 45-50 centimetrus, tās apspalvojums ir matēti melns, bet uz galvas ir karmīnsarkana „micīte”. Tas ir lielākais dzeņis Eiropā. Zaļā dzilna ir aptuveni baloža lielumā. Tā galvenokārt ēd skudras.

Melnā dzilna

Zaļā dzilna

Beigtam kokam jādzīvo!

